

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Mars 1879, kl. 2 e. m.

*Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 4,
i anledning af väckt motion om underdånig skrifvelse
angående utfärdande af förändrade föreskrifter rörande
lotsväsendet i riket.*

Uti en i Andra Kammaren inlemnad motion, N:o 122, har Herr C. J. Ödman anfört, att sedan Kongl. Maj:t år 1874 anbefalt Dess Lotsstyrelse att inkomma med förslag till ny förordning angående lots- och fyrinrättningarna i riket, och nämnda styrelse år 1877 till åttlydnad häraf inlemnad ett sådant förslag, innehållande bland annat äfven förslag dels om upphörande af det ovilkorliga åliggande för befälhafvare för fartyg att begagna lots, som nu eger rum, dels ock i sammanhang dermed om förhöjning af hittills gällande lotstaxa; så har Kongl. Maj:t, redan innan pröfning af förslaget i öfriga delar hunnit verkställas, genom kungörelsen af den 21 December 1877 förordnat, att, med upphäfvande i vissa delar af förut gällande grunder för lotsafgifternas utgörande, en ny och förhöjd lotstaxa skulle från och med den 1 Mars 1878 varda till efterlefnad antagen.

Då sålunda nu gällande lotstvang icke, på sätt i Lotsstyrelsens förslag är förordadt, blifvit borttaget på samma gång som en ny och förhöjd lotstaxa blifvit till efterlefnad anbefald, så hafva enligt motionärens förmenande ofta olägenheter häraf uppstått för skeppsfarten i allmänhet och för en viss klass af fartyg, eller de, som hafva mellan 20—40 tons drägtighet, i synnerhet, hvarföre han till undanrödjande af dessa olägenheter föreslår, »att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att den föreslagna lotsförordningen måtte med det snaraste utfärdas, deruti den föreslagna lotsfriheten iakttages; eller att, om tiden icke skulle medgifva en pröfning af hela förordningen, åtminstone den del deraf, eller 1 §, som rörer lotsfrihet för fartyg — som vederlag mot

Bih. till Riksd. Prot. 1879. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 9 Häft.

den förhöjda lotstaxan — måtte genast, och innan den egentliga sjöfarten för året tager sin början, beviljas».

Utskottet, till hvars behandling motionen blifvit öfverlemnad, har funnit de skäl till missbelåtenhet med kungörelsen af den 21 December 1877, som deri uttalas, icke sakna grund och befogenhet. Då nemligen 1 § af Lotsstyrelsens förslag till förordning angående lots- och fyrinrättningen i riket bestämmer, »att till sjöfartens betjenande skola å lämpliga och dertill bestämda platser vid rikets kuster finnas examinerade och i yrket förfarna kronolotsar, och att till betryggande af sjöfartens säkerhet det skall vara hvarje annan person, *derest han icke är inmönstrad i det fartyg, för hvilket lotsbiträde erfordrats*, och så framt kronolots är att tillgå, vid vite förbjudet att åtaga sig lotsning af fartyg»; så tyckes häraf den mening framgå, att det må vara fartygsbefälhafvare medgifvet att till lotsning i svenskt farvatten begagna egen, å fartyget behörigen inmönstrad sjöman, som dertill kan anses duglig; och då denna lotsfrihet just tyckes utgöra det vederlag, som lemnas skeppsfarten i ersättning för den föreslagna högre lotsafgiften, så har det synts Utskottet icke vara rätt välbetänkt att, såsom nu skett, fastställa och till efterlemnad anbefalla den högre lotstaxan utan att på samma gång medgifva dess förutsättning och villkor, nemligen lotsfriheten. Visserligen angifver den Kongl. kungörelsen af den 21 December 1877 sjelf, att orsaken, hvarför den förhöjda lotstaxan blifvit till efterlemnad anbefald förr än Lotsstyrelsens förslag i dess helhet hunnit att granskas, varit önskan »att så skyndsamt som möjligt bereda en väl behöflig förbättring i lotspersonalens i allmänhet betryckta ställning». Men om denna fördel för lotsarne vinnes genom en åtgärd, som hämmande inverkar på sjöfartsnäringen, så är fara värdt, att mera skada än gagn deraf kan uppstå till och med för lotsarne sjelfva.

Men om man ock å ena sidan skulle kunna medgifva, att ifrågasvarande förhöjning af lotstaxan icke haft ett så menligt inflytande på den större skepps- och ångbåtsfarten i vårt land, emedan de segelfartyg, som gå på längre farvatten, mera sällan behöfva anlita lots, och ångbåtarna, såsom merendels varande af större drägtighet än 40 tons, genom Kongl. kungörelsen af den 28 Januari 1878 i viss mån äro befriade från skyldighet att vidare begagna lots det kalenderår, under hvilket de i fyr- och båkafgift erlagt ett belopp, motsvarande hvad de såsom lastade skolat utgifva för fem gånger inkommande och fem gånger utgående; så lär det å andra sidan knappt kunna nekas, att den mindre kustfarten, som vanligtvis bedrifves med fartyg af 20—40 tons drägtighet, genom meranämnda kungörelse af den 21 December 1877 träffats af ett så

svårt slag, att den under nuvarande förhållanden näppeligen kan vidare ega bestånd eller uthärda någon täflan med sin farligaste konkurrent, ångbåtsfarten. Som bevis på sanningen häraf är Utskottet i tillfälle att, såsom af hosföljande tablå synes, meddela, att enligt den nya lotstaxan ett mindre, 9 fot djupgående, från Norge till Göteborg destineradt fartyg af 30 tons dräktighet är skyldigt att för hvarje resa erlägga en lotsafgift, uppgående under de 4 sommarmånaderna Maj—Augusti till 154,90, samt under årets öfriga 8 månader till 25 procent deröfver, eller 193,62, under det att frakten för en sådan resa hittills vanligen icke uppgått till mer än hälften af sistnämnda belopp.

Upplysningsvis torde här böra nämnas, att till följd af bestämmelserna i 1862 års lotstaxa äro fartyg mellan 20—40 tons dräktighet befriade från skyldigheten att erlägga båk- och fyrmedel, hvarjemte det för sådant fartyg äfven var medgifvet den lindring, att under segling inrikes orter emellan blott erlägga half lotsafgift. Denna sistnämnda lindring är nu genom Kongl. kungörelsen af den 21 December 1877 borttagen.

Vid sådant förhållande får Utskottet — som anser ifrågavarande kustfart af ganska stor vigt och betydelse för vårt land, såsom dels varande det billigaste och tjenligaste transportmedlet för en mängd varor, hvilka i anseende till deras ringa värde icke kunna bära de dyrare ångbåtsfrakterna, dels äfven såsom lemmande en nödortftig bergning åt en idog och talrik kustbefolkning samt sålunda väl förtjent af allt det skydd och stöd, som skäligen kan komma den till del — härmed vördsamligen föreslå,

att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att den af Kongl. Lotsstyrelsen föreslagna lotsförordningen med deruti intagna bestämmelser om lotsfrihet måtte med det snaraste utfärdas eller, om tiden icke skulle medgifva en pröfning af hela förordningen, åtminstone den delen deraf, eller 1 §, som rörer lotsfrihet för fartyg såsom vederlag för den förhöjda lotstaxan, måtte genast eller så snart som möjligt blifva till efterlefnad anbefald.

Stockholm den 12 Mars 1879.

På Utskottets vägnar:

A. J. LYTH.

Tablå.

Ett 9 fot djupgående fartyg, med last af till exempel tegelsten från Norge, destineradt till Göteborg, lotspliktigt och — till följd af fartygets och lastens beskaffenhet — nödsakadt att gå inomskärs, skulle erlægga följande lotspenningebelopp under sommaren, då den lägre taxan är gällande, nemligen:

	Enligt nya taxan.	Enligt gamla taxan.
Från sjön vid Strömstad till Strömstad.....	8 60	7 10
Strömstad till Hafstenssund.....	17 10	12 40
Hafstenssund till Dyngö.....	17 60	10 90
Dyngö till Smögen.....	24 20	16 60
Smögen till Lysekil.....	12 60	8 30
Lysekil till Gullholmen.....	10 30	— —
Gullholmen till Kyrkesund.....	15 60	12 50
Kyrkesund till Klädesholmen.....	10 80	— —
Klädesholmen till Marstrand.....	8 10	8 30
Marstrand till Kalfsund.....	15 60	10 40
Kalfsund till Göteborg.....	14 40	8 30
Summa	154 90	94 80
Ett 9 fot djupgående fartyg, kommande till exempel ifrån Danmark och destineradt till Uddevalla samt lotspliktigt, skulle erlægga följande lotspenningebelopp under sommaren, då den lägre taxan är gällande, nemligen:		
Från sjön till Hättan.....	15 40	10 90
Hättan till Stora Askerön.....	13 40	8 30
Stora Askerön till Uddevalla.....	19 40	16 50
Summa	48 20	35 70